

1. melléklet a JEF/23743 /2015-NFM. számú előterjesztéshez

2015. évi törvény
az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény
módosításáról

1. §

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) 2. §-a a következő 48-51. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„48. *hiányzó anyag*: nukleáris, vagy más radioaktív anyagnak az atomenergia alkalmazója által leltározás során észlelt vagy hatósági ellenőrzés során megállapított hiánya, az engedélyezett kibocsátásból származó radioaktívan szennyezett anyagok kivételével;

49. *talált anyag*: nukleáris, vagy más radioaktív anyagnak az atomenergia alkalmazója által leltározás során észlelt vagy hatósági ellenőrzés során megállapított többlete, továbbá a sugárkapu üzemeltetője által észlelt nukleáris, vagy más radioaktív anyag, valamint bárki által egyéb módon talált, feltételezhetően nukleáris vagy más radioaktív anyag;

50. *lefoglalt anyag*: olyan nukleáris, vagy más radioaktív anyag, amelyet a vámhatóság azért foglalt le, mert annak a vámhatósági ellenőrzése során a vámáru nyilatkozat és a szállítmány között ellentmondás merült fel, vagy amelyet a hatóság az engedély nélküli birtoklás, büntetőeljárás során vagy egyéb kényszerintézkedés foganatosítása érdekében lefoglalt;

51. *fokozatosság elve*: a rendszerek, folyamatok és módszerek terén az irányítás alóli kikerülés kockázatával, valószínűségével és lehetséges következményeivel arányos mértékű intézkedések és feltételek alkalmazása.”

2. §

Az Atv. 4. §-a a következő (13) bekezdéssel egészül ki:

„(13) Az atomenergia alkalmazása és felügyelete során érvényesíteni kell a fokozatosság elvét.”

3. §

Az Atv. a következő alcím címmel és 16/A. §-sal egészül ki:

„Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás

16/A. § (1) Az atomenergia-felügyeleti szerv a 17. § (2) bekezdés 38. pontjának megfelelően a sugárterhelésnek kitett munkavállalók személyi dózisairól Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartást vezet, amely a (3) és (5) bekezdésben felsorolt adatok kivételével közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(2) Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás a következő adatcsoportokat tartalmazza:

a) a munkavállaló személyét azonosító adatokat;

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

- b)* a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók által megállapított munkaköri alkalmassági vizsgálatok eredményeit, valamint az esetlegesen bekövetkezett, baleseti és rendkívüli sugárterhelés miatt végzett egészségi állapotfelmérésből származó információkat;
- c)* a munkavállaló sugárvédelemmel összefüggő tevékenységéért felelősséget viselő vállalkozás adatait, valamint külső munkavállalók esetében a munkáltató adatait;
- d)* a foglalkozási sugárterhelésnek kitett munkavállalók személyi dozimetriai eredményeit és
- e)* a sugárzással való munkavégzéssel kapcsolatos esetleges korlátozásokat.

(3) Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartásban az alábbi, a munkavállaló személyét azonosító adatokat kell feltüntetni:

- a)* családi és utónév;
- b)* születési név;
- c)* nem;
- d)* születési hely, születési idő;
- e)* állampolgárság és
- f)* társadalombiztosítási azonosító jel.

(4) Az atomenergia alkalmazójára vonatkozó adatok tartalmazzák a vállalkozás nevét, címét és cégjegyzékszámát.

(5) Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartásnak a munkavállaló foglalkoztatására vonatkozó adatok közül az alábbiakat kell tartalmaznia:

- a)* a munkáltató nevét, címét és cégjegyzékszámát;
- b)* a személyi dozimetriai ellenőrzési időszak pontos megjelölését;
- c)* a munkavállaló sugárterhelésnek való kitettsége szerinti – az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló kormányrendeletben meghatározott – besorolását.

(6) A hivatalosan feljegyzett személyi dozimetriai eredmények kiterjednek a munkavállalót a foglalkoztatása során érő összes sugárterhelésre, függetlenül azok forrásától és a besugárzási útvonalaktól, valamint magukban foglalják a résztest- és szemlencse dozimetriai eredményeket egyaránt.

(7) Abban az esetben, ha a külső munkavállalót a munkáltatója átmenetileg más munkáltatónál (a továbbiakban: ideiglenes munkáltató) foglalkoztatja, a munkáltató az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartást keresi meg az ideiglenes munkáltató részére a külső munkavállalóra vonatkozó alábbi adatok továbbítása érdekében:

- a)* a külső munkavállaló foglalkoztatására vonatkozó, az (5) bekezdés szerint meghatározott adatok;
- b)* a foglalkozás-egészségügyi szolgáltatók által megállapított munkaköri alkalmassági vizsgálatok eredményei, valamint az esetlegesen bekövetkezett, baleseti és rendkívüli sugárterhelés miatt végzett egészségi állapotfelmérésből származó információk és
- c)* a külső munkavállalón elvégzett személyi sugárterhelés-monitoring eredményei a (6) bekezdésben foglaltaknak megfelelően, a tárgyévben, illetve az azt megelőző négy évre vonatkozóan.

(8) A (7) bekezdés *b)* pontjában meghatározott adatok a következőket tartalmazzák:

- a)* a munkavállaló munkaköri alkalmasságára vonatkozó orvosi véleményét;
- b)* a sugárzással való munkavégzéssel kapcsolatos esetleges korlátozásokat;
- c)* a legutóbbi időszakos alkalmassági vizsgálat időpontját és
- d)* az eredmények érvényességének időtartamát.

(9) A tevékenység befejezésekor a vállalkozás köteles az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás számára bejelenteni a radionuklidok felvétele esetén a felvett vagy a lekötött effektív dózis becsült értékét.

(10) Az atomenergia-felügyeleti szerv a személyes adatokat a foglalkozási sugárterhelésre vonatkozó dóziskorlátok betartásának ellenőrzése céljából használhatja fel.

(11) Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás az atomenergia alkalmazója, a külső munkavállalók munkáltatója, az érintett munkavállaló és az illetékes foglalkozás-egészségügyi szolgálat számára adatot szolgáltat.”

4. §

Az Atv. a következő alcím címmel és 16/B. §-sal egészül ki:

„Sugárvédelmi szakértő 16/B. §

(1) Az atomenergia alkalmazása körében sugárvédelmi szakértői tevékenység folytatásához az atomenergia-felügyeleti szerv által kiadott engedély szükséges. A tevékenység folytatását az atomenergia-felügyeleti szerv annak engedélyezi, aki rendelkezik az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló kormányrendeletben meghatározott szakmai képesítéssel és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek.

(2) A sugárvédelmi szakértő elláthatja a sugárvédelmi megbízott feladatait is.

(3) Amennyiben a jogszabály atomenergia alkalmazása körében sugárvédelmi szakkérdésben szakértő igénybevételét írja elő, vagy az ilyen szakértő igénybevételéhez külön jogkövetkezményt állapít meg, sugárvédelmi szakértőként kizárólag az a személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak annak a sugárvédelmi szakértőnek az igénybevételéhez fűződnek, aki az atomenergia-felügyeleti szerv által kiadott engedéllyel rendelkezik.

(4) Az engedéllyel rendelkező sugárvédelmi szakértőkről az atomenergia-felügyeleti szerv hatósági nyilvántartást vezet. A nyilvántartás – a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvényben (a továbbiakban: Szolgtv.) meghatározott adatokon túl – tartalmazza a sugárvédelmi szakértő:

- a) természetes személyazonosító adatait, állampolgárságát, értesítési címét,
- b) szakirányú végzettségét, az ezt igazoló oklevél (oklevelek) számát, keltét és a kiállító intézmény megjelölését,
- c) a szakmai gyakorlat rövid leírását, idejét,
- d) szakértői szakterületét,
- e) a szakértői tevékenységet engedélyező határozat számát, kiállításának napját,
- f) az adatváltozások bejelentésének idejét,
- g) a szakértői tevékenység szünetelésének tényét, kezdő napját és időtartamát és
- h) a nyilvántartási számot.

(5) A nyilvántartás a (2) bekezdés d)-h) pontja tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(6) Az atomenergia-felügyeleti szerv a sugárvédelmi szakértők jegyzékét honlapján naprakészen közzéteszi, mely tartalmazza a sugárvédelmi szakértő nevét és a szakértői tevékenységet engedélyező határozat számát. A sugárvédelmi szakértő hozzájárulása esetén a jegyzékben feltüntetésre kerül az értesítési címe, telefonszáma, faxszáma, elektronikus postacíme.

(7) A nyilvántartás adatai közül a Szolgtv.-ben meghatározott adatokon túl nyilvános

- a) a sugárvédelmi szakértő szakmai gyakorlatának rövid leírása és időtartama,
- b) a szakterület,
- c) a sugárvédelmi szakértő engedélye kiállításának napja,
- d) a szakértői tevékenységtől való eltiltás ténye, az alapjául szolgáló határozat jogerőre emelkedésének napja,

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

e) a szakértői tevékenység szünetelésének ténye, kezdő napja, időtartama és

f) a nyilvántartási szám.

(8) A Szolgtv. 30. § (2) bekezdésében nem szabályozott adatok vonatkozásában a nyilvántartásból kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolására szolgáltatható adat.

(9) A sugárvédelmi szakértőt törlik a nyilvántartásból, ha a tevékenysége megszűnt, ha nem tesz eleget a külön jogszabályban meghatározott továbbképzési kötelezettségének, vagy erre irányuló bejelentést tesz.”

5. §

Az Atv. a következő alcím címmel és 16/C. §-sal egészül ki:

„Sugárvédelmi képzettség és annak nyilvántartása 16/C. §

(1) Az atomenergia alkalmazási körébe tartozó tevékenységet az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló kormányrendeletben meghatározott sugárvédelmi képzettséggel rendelkező személy végezhet. Megfelelő sugárvédelmi képzettség szerezhető a jogszabály által előírt sugárvédelmi képzésen való részvétellel és eredményes vizsga letételével. A sugárvédelmi képzettséget időszakosan meg kell újítani.

(2) A sugárvédelmi képzés és továbbképzés teljesítéséről, a vizsgáztatásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A vizsga sikeres teljesítését a képzés, továbbképzés szervezője által kiállított bizonyítvány igazolja. A jegyzőkönyvet, valamint a kiállított bizonyítványok (3) bekezdésben meghatározott adatait jogszabályban meghatározott határidőn belül az atomenergia-felügyeleti szervnek meg kell küldeni.

(3) Az atomenergia-felügyeleti szerv a bizonyítvány következő adatait tartja nyilván:

a) a képzés, továbbképzés fokozatát;

b) a 16/A. § (3) bekezdésének a)-e) alpontjaiban meghatározott személyes adatokat;

c) a bizonyítvány kiállításának keltét;

d) a vizsgázónak a vizsgán elért eredményét.

(4) Az atomenergia-felügyeleti szerv a 16/A. § (3) bekezdésben meghatározott személyes adatokat a sugárvédelmi képzettségre vonatkozó jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése céljából használhatja fel.

(5) Az atomenergia-felügyeleti szerv a nyilvántartásból kérelemre az atomenergia alkalmazója, a külső munkavállalók munkáltatója és az érintett munkavállaló számára adatot szolgáltat.”

6. §

Az Atv. 32. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„32. § (1) Aki tudomást szerez arról, hogy nukleáris vagy más radioaktív anyag, ionizáló sugárzást létrehozó berendezés annak birtoklására fel nem jogosított személy birtokába került vagy kerülhet, vagy egyéb rendellenességet észlel, köteles azt a rendőrségnek haladéktalanul bejelenteni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bejelentést követő, valamint a hiányzó, a talált, és a lefoglalt anyaggal kapcsolatos intézkedések rendjét kormányrendelet határozza meg.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

(3) A hiányzó vagy jogtalanul eltulajdonított, nukleáris veszélyhelyzet előidézésére alkalmas nukleáris és más radioaktív anyag felkutatására és hatósági felügyelet alá történő visszahelyezésére, a szabotázs, valamint a nukleáris vagy más radioaktív anyaggal elkövetett közveszélyokozás, környezetkárosítás következményeinek enyhítésére jogszabályban meghatározott szervek hatékony együttműködését biztosító, az országos nukleáris és balesetelhárítási intézkedési tervbe illeszkedő veszélyhelyzet-kezelési terveket kell kidolgozni.”

7. §

(1) Az Atv. 67. § k) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„k) a hiányzó, a talált, valamint a lefoglalt nukleáris és más radioaktív anyagokkal kapcsolatos bejelentésekről és intézkedésekről, továbbá a nukleáris vagy más radioaktív anyagokkal kapcsolatos egyéb bejelentést követő intézkedésekről;”

(2) Az Atv. 67. §-a a következő z) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza:)

„z) az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes szabályokat, a sugárvédelmi szakértői tevékenység folytatásának részletes feltételeit, e tevékenység folytatására jogosító engedély kiadásának rendjét, a nyilvántartás vezetésére vonatkozó részletes szabályokat, a sugárvédelmi képzésre és továbbképzésre vonatkozó részletes szabályokat valamint a sugárvédelmi képzettség nyilvántartásának vezetésére vonatkozó részletes szabályokat.”

(3) Az Atv. 68. §-a a következő r) ponttal egészül ki:

(Felhatalmazást kap az egészségügyért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg:)

„r) az egészségügyi szolgáltatások nyújtása során ionizáló sugárzásnak kitett személyek egészségének védelmének szabályait.”

8. §

Az Atv.

a) 2. § 29. pontjában a „nukleáris létesítmények ionizáló” szövegrész helyébe a „létesítmények ionizáló” szöveg,

b) 12. § (8) bekezdés a) és b) pontjában a „17. § (7) bekezdése” szövegrész helyébe „17. § (8) bekezdése” szöveg,

c) 17. § (2) bekezdés 4. pontjában a „nukleáris rendszer, rendszerelem” szövegrész helyébe a „nukleáris létesítmény rendszere, rendszereleme” szöveg,

d) 67. § w) pontjában a „követelmények részletes szabályait” szövegrész helyébe a „tevékenységet” szöveg lép.

9. §

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

Hatályát veszti az Atv. 4. § (12) bekezdése.

10. §

Ez a törvény 2016. január 1-jén lép hatályba.

11. §

Ez a törvény az ionizáló sugárzás miatti sugárterhelésből származó veszélyekkel szembeni védelmet szolgáló alapvető biztonsági előírások megállapításáról, valamint a 89/618/Euratom, a 90/641/Euratom, a 96/29/Euratom, a 97/43/Euratom és a 2003/122/Euratom irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 5-i 2013/59/EURATOM tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat célja az Atv. módosítása elsősorban *A Paksi Atomerőmű kapacitásának fenntartásával kapcsolatos beruházásról, valamint az ezzel kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi VII. törvény* 28. § (2) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján az atomenergia alkalmazási körében a sugárvédelem érvényesítése érdekében szükséges törvényi szabályok megalkotása érdekében.

A törvényjavaslat továbbá a hiányzó, talált és lefoglalt nukleáris és egyéb radioaktív anyagokra vonatkozó szabályok felülvizsgálata és korszerűsítése, annak alkalmazásához szükséges fogalmakat is beépíti az Atv.-be.

A sugárvédelmi hatáskörátvétellel kapcsolatban törvényi szinten szükséges szabályozni az Országos Dozimetriai Nyilvántartásra vonatkozó rendelkezéseket; a sugárvédelmi szakértői tevékenységre vonatkozó szabályokat, valamint a sugárvédelmi képzettség és annak nyilvántartására vonatkozó törvényi előírásokat.

A törvénymódosítás javaslatot tesz a hiányzó, talált és lefoglalt nukleáris és egyéb radioaktív anyagok fogalmának meghatározására, továbbá egyértelművé teszi, hogy ezen anyagokkal, valamint az ezen anyagok jogellenes birtoklásával kapcsolatos bejelentést követő intézkedéseket kormányrendelet határozza meg. Ezzel összefüggésben pontosítja az Atv. 67. § k) pontjában foglalt felhatalmazó rendelkezést is.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

az 1. §-hoz

Az 1. § meghatározza a hiányzó, talált és lefoglalt nukleáris és egyéb radioaktív anyagok fogalmát.

A magyar Kormány felkérésére, a hazai hatósági rendszer működésének felülvizsgálatát célzó, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (a továbbiakban: NAÜ) által 2015-ben lefolytatott nemzetközi misszió kifogásolta, hogy az atomenergia alkalmazásának felügyelete nem tükrözi a fokozatos megközelítés elvét. Ehhez szükséges a fokozatosság elvének meghatározása a NAÜ nukleáris biztonsági fogalomtára (IAEA Safety Glossary) alapján.

a 2. §-hoz

Az 1. §-sal beiktatott fogalom-meghatározással összefüggésben e rendelkezés előírja a fokozatosság elvének érvényesítését az atomenergia alkalmazása és felügyelete során.

a 3. §-hoz

A 3. § megállapítja az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás, mint közhiteles és az OAH által vezetett nyilvántartásra vonatkozó rendelkezéseket. Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartásnak tartalmaznia kell a sugárterhelésnek kitett munkavállalóra és a munkavállaló foglalkoztatójára vonatkozó meghatározott adatokat. A nyilvántartásban

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

szereplő eredmények kiterjednek a munkavállalót a foglalkoztatása során érő összes sugárterhelésre, így ezeket az adatokat az ideiglenes munkáltató részére át kell adni.

a 4. §-hoz

A 4. § sugárvédelmi szakértőre vonatkozó követelményeket határozza meg. A sugárvédelmi tevékenység folytatásához az OAH által kiadott engedély szükséges. Az engedéllyel rendelkező sugárvédelmi szakértőkről az OAH hatósági nyilvántartást vezet. A törvényjavaslat tartalmazza továbbá a sugárvédelmi szakértői tevékenység gyakorlásának megszűnésének eseteit is.

az 5. §-hoz

Az 5. § tartalmazza a sugárvédelmi képzettségre és a képzettség nyilvántartására vonatkozó rendelkezéseket. A § tartalmazza a képzettség megszerzésével kapcsolatos követelményeket szabályozó részletszabályokra vonatkozó utalást, a sugárvédelmi képzés és továbbképzés teljesítésének igazolási módját.

a 6. §-hoz

A 6. § az Atv. 32. §-a és a hiányzó, talált és lefoglalt nukleáris és egyéb radioaktív anyagokra vonatkozó kormányrendeletre vonatkozó szabályok közötti összhang megteremtésére szolgál.

a 7. §-hoz

Az Atv. 67. § k) pontjába foglalt felhatalmazó rendelkezés pontosítása szükséges a hiányzó, talált és lefoglalt nukleáris és egyéb radioaktív anyagokra vonatkozó kormányrendelet megalkotására tekintettel.

E § továbbá az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás vezetésére, valamint az egészségügyi szolgáltatások nyújtása során ionizáló sugárzásnak kitett személyek egészségének védelmének szabályaira vonatkozó részletes szabályok megalkotására ad felhatalmazást.

a 8. §-hoz

Szövegcsérés módosító rendelkezések.

a 9. §-hoz

Hatályon kívül helyező rendelkezés.

a 10. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezés.

a 11. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.